

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет природоохоронний
Кафедра екологічного права і контролю

Бакалаврська кваліфікаційна робота

на тему: «Роль місцевих органів влади в реалізації екологічної політики»

Виконала студентка 4 курсу групи ЕК-45
Напрямок підготовки 6.040106 «Екологія,
охорона навколишнього середовища та
збалансоване природокористування»
Залюбовська Ангеліна Миколаївна

Керівник - асистент кафедри
екологічного права і контролю
Гарабазій Тетяна Анатоліївна

Консультант – д.геогр.н., проф.
Лосєва Інєса Дмитрівна

Рецензент – к.і.н., доц.
Бубнов Ігор Васильович

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
1 НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	8
1.1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»	8
1.2 Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України до 2030 року»	11
2 ОСНОВНІ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ В ГАЛУЗІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	15
3 ГРОМАДСЬКЕ ЕКОЛОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЧАСТИНА СИСТЕМИ САМОВРЯДУВАННЯ	22
4 ГОЛОВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОГРАМИ НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ	31
4.1.1 Програма охорони тваринного світу та регулювання чисельності безпритульних тварин у м. Одесі на 2016-2021 роки	31
4.1.2. Міська цільова програма охорони і поліпшення стану навколишнього природного середовища м. Одеси на 2017-2021 роки	33
4.1.3 Міська цільова програма розвитку та збереження зелених насаджень м. Одеси на 2017-2020 роки.....	35
4.1.4 Програма розвитку та реконструкції Одеського зоопарку «Зоопарк – 100» на 2013 – 2022 роки	40
4.2 Програми охорони довкілля Одеської області	44
Програми охорони довкілля Одеської області розглядає і затверджує Постійна комісія обласної ради з питань екології, природокористування, запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.	44
Основні чинники та критерії для визначення найважливіших екологічних проблем,.....	44
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	59
ДОДАТКИ	62

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

НУО- неурядова організація;

ГЕУ – громадське екологічне управління;

ХЗЗР – хімічний засіб захисту рослин.

ВСТУП

Відповідно до положень Конституції України місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села або добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України.

Органи місцевого самоврядування в межах власних повноважень повинні дбати про такий стан навколишнього природного середовища на відповідній адміністративній території, за якого будуть забезпечені екологічні права громадян, не буде допускатися погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей, а отже, буде встановлений належний рівень екологічної безпеки.

Дослідження екологічної діяльності органів місцевого самоврядування обумовлено визначенням державного курсу на децентралізацію влади, розширення повноважень органів місцевого самоврядування в усіх сферах діяльності держави, зокрема, екологічній.

Діяльність місцевих органів влади та місцевого екологічного управління найближче стосуються населення. Ці органи влади є первинним механізмом екологічного управління, яке здійснює сама громада; і в цьому полягає їх основна особливість.

Метою дипломної роботи є дослідження законодавчих засад місцевого екологічного управління, екологічних функцій місцевих органів самоврядування, екологічної ролі місцевих громадських організацій, діяльність органів місцевого самоврядування міста Одеси та Одеської області.

1 НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

1.1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»

Стаття 1 закону України « Про місцеве самоврядування в Україні» говорить, що місцеве самоврядування - це територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення безпосередньо або через органи, які вони обирають, усіх питань місцевого життя в межах Конституції України, законів України та власної фінансово-економічної бази [1].

Територіальну основу місцевого самоврядування становлять сільська рада, селище, місто.

Система місцевого самоврядування включає сільські, селищні, міські ради народних депутатів та їх органи, інші форми територіальної самоорганізації громадян (громадські комітети і ради мікрорайонів, житлових комплексів, домові, вуличні, квартальні, дільничні, селищні, сільські комітети і форми безпосереднього волевиявлення населення - місцеві референдуми, загальні збори (сходи) громадян).

Районні в містах ради народних депутатів є складовою частиною міського самоврядування.

Згідно Статті 2 сільські, селищні, міські Ради народних депутатів об'єднують і координують на своїй території діяльність інших ланок місцевого самоврядування.

Систему регіонального самоврядування становлять районні і обласні Ради народних депутатів, місцеві референдуми в межах території району, області, інші форми самоорганізації громадян районів і областей [2].

Міське та регіональне самоврядування здійснюється на принципах:

- народовладдя;
- законності;
- самостійності і незалежності Рад народних депутатів у межах своїх повноважень;
- захисту прав, свобод і законних інтересів громадян, соціальної справедливості;
- виборності Рад народних депутатів, органів територіальної самоорганізації громадян, їх підконтрольності, підзвітності і відповідальності перед населенням;
- колегіальності;
- гласності і врахування громадської думки;
- поєднання місцевих і державних інтересів, інтересів особи і всього населення відповідної території;
- взаємодії органів місцевого та регіонального самоврядування з трудовими колективами, громадськими організаціями і рухами;
- самофінансування і самозабезпечення;
- оптимальної децентралізації;
- реальної керованості територією;
- обов'язковості рішень органів місцевого та регіонального самоврядування, прийнятих у рамках закону (стаття 3).

Виконавчий комітет сільської, селищної, міської Ради народних депутатів має такі повноваження в галузі охорони навколишнього природного середовища:

1) припиняє господарську діяльність підприємств (об'єднань), організацій і установ, які належать до комунальної власності, а також обмежує чи зупиняє (тимчасово) діяльність не підпорядкованих Раді підприємств (об'єднань), організацій і установ у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

2) організує роботу по ліквідації наслідків аварії та стихійного лиха, залучає до участі в ній підприємства (об'єднання), організації і установи, незалежно від їх підпорядкування та форм власності, та громадян;

3) інформує населення про екологічно небезпечні аварії та ситуації і стан навколишнього середовища, а також про заходи, що вживаються з метою його поліпшення;

4) може подавати позови до суду або арбітражного суду про відшкодування матеріальної шкоди, а також шкоди здоров'ю громадян, завданої нераціональним використанням природних ресурсів та забрудненням навколишнього середовища підприємствами (об'єднаннями), організаціями і установами, незалежно від їх підпорядкування та форм власності, та громадянами;

5) вносить пропозиції до відповідних органів про оголошення природних та інших об'єктів, що являють собою екологічну, історичну, культурну або наукову цінність, пам'ятками природи, історії або культури, які охороняються законом (стаття 36).

Прикладом органу самоврядування в галузі екології є Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради (додаток А).

Районні та обласні ради можуть делегувати окремі свої повноваження з екологічними аспектами місцевим державним адміністраціям. Ці адміністрації виконують такі адміністративні державні функції:

- підготовка і внесення на розгляд ради проектів програм збалансованого розвитку, цільових програм з інших питань, у тому числі екологічних;

- забезпечення збалансованого розвитку відповідної території, раціонального використання природних ресурсів;

- об'єднання на договірних засадах коштів підприємств, установ та організацій, а також бюджетних коштів на заходи щодо охорони навколишнього природного середовища;

- організація охорони, реставрації природних заповідників місцевого значення;
- підготовка і подання на затвердження ради пропозицій щодо організації територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, що підлягають особливій охороні;
- здійснення необхідних заходів щодо ліквідації наслідків екологічних катастроф;
- погодження (у випадках, передбачених законом) із відповідними сільськими, селищними, міськими радами питань щодо розподілу коштів за використання природних ресурсів, які надходять до фондів охорони навколишнього природного середовища [2].

1.2 Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України до 2030 року»

Стратегічним документом з питань екологічної політики є Закон України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України до 2030 року" № 2697 від 28 лютого 2019 року, в якому закладені передумови нової екологічної політики. В цьому законі зазначено, що відчувається відсутність ефективної системи управління у сфері охорони довкілля, що зумовлює удосконалення системи інтегрованого екологічного управління шляхом включення екологічної складової у програми розвитку секторів економіки [3].

Зараз в Україні відбувається активна гармонізація законодавчої політики зі стандартами ООН та ЄС на основі Закону України "Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року" та Угоди про асоціацію України та ЄС [4].

Основні складові екологічної політики в Україні:

- ефективна система державного управління у сфері охорони довкілля,

- раціонального використання та відтворення природних ресурсів, що передбачає залучення громадськості;
- державний та громадський нагляд за дотриманням чинного природоохоронного національного законодавства та міжнародних зобов'язань країни;
- інформаційна політика в екологічній сфері;
- екологічна експертиза техногеннонебезпечних проектів;
- екологічна освітня та просвітницька діяльність.

Важливим завданням екологічної політики на майбутнє є збалансованість соціально-економічних потреб та збереження навколишнього природного середовища, поширення екологічних знань.

Імплементація європейських екологічних норм і стандартів має стати основою для розвитку екологічно ефективного партнерства між державою, суб'єктами господарювання та громадськістю.

На перспективу до 2030 року заплановано суттєве скорочення обсягів викидів та скидів в атмосферне повітря та до водного середовища. План скорочення обсягів викидів та скидів в атмосферне повітря у 2030 р. до рівня 2010 р. передбачає зменшення обсягу викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами на 25 %, встановлення нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах пересувних джерел Євро-5. Крім того, планується збільшення обсягу використання енергетичних джерел з низьким рівнем викидів двоокису вуглецю на 20 %. У 2030 році порівняно до рівня 2010 року на 15 % буде знижено рівень забруднення вод, насамперед органічними речовинами, сполуками азоту і фосфору та зменшення на 20 % скиду недостатньо очищених стічних вод. Також на період до 2030 року заплановано збільшення площі заліснення території на 17 % і рекультивація земель на площі не менше 4,3 тисячі гектарів. Обсяги заготівлі, утилізації та використання відходів як вторинної сировини мають збільшитись в 1,5 рази, а

обсяги зберігання побутових відходів, що піддаються біологічній деградації, мають бути зменшені на 15 %.

Основним механізмом реалізації екологічної політики стає впровадження «зеленої» економіки. Відповідно до запланованого розвитку в Україні до 2030 року має відбутися підвищення енергоефективності виробництва 50 % до рівня 2010 року шляхом впровадження ресурсозбереження в енергетиці та галузях, що споживають енергію та енергоносії. Обсяги використання відновлюваних і альтернативних джерел енергії планується, що зростуть на 55 % порівняно з 2010 роком.

Національне екологічне партнерство є практичним методом організації впровадження та підтримки екологічної політики, що передбачає залучення до процесу ухвалення рішень зацікавлених суспільних кіл:

- державних та місцевих органів управління;
- промисловців та підприємців;
- науковців та освітян;
- громадські організації,

які готові добровільно взяти на себе відповідальність за реалізацію стратегічних рішень.

Відповідно до визначеної мети національної екологічної політики було розроблено конкретні цілі:

- Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;
- Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;
- Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України;
- Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;

- Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Найбільш ефективно вирішувати складний комплекс проблем, пов'язаних з незадовільним станом навколишнього середовища України, можна за допомогою екологічних цільових програм, які є найбільш дієвим інструментом.

Досягнення цілей державної екологічної політики здійснюватиметься двома етапами:

1. До 2025 року передбачається стабілізація екологічної ситуації шляхом закріплення змін у системі державного управління, які відбулися шляхом реформування системи державного екологічного управління, імплементації європейських екологічних норм і стандартів, удосконалення систем екологічного обліку та контролю, впровадження фінансово-економічних механізмів стимулювання екологічно орієнтованих структурних перетворень в економіці, впровадження механізмів стимулювання підприємств до енергоефективності, впровадження електронного урядування, поширення екологічних знань, а також підвищення екологічної свідомості суспільства, інформатизація сфери охорони навколишнього природного середовища та природокористування усіх рівнів;

2. До 2030 року передбачається досягнення істотних зрушень щодо покращення стану навколишнього природного середовища шляхом збалансованості між соціально-економічними потребами та завданнями у сфері збереження навколишнього природного середовища, забезпечення розвитку екологічно ефективного партнерства між державою, суб'єктами господарювання та громадськістю, сталого низьковуглецевого розвитку, який стане додатковим стимулом соціально-економічного розвитку України [3].

2 ОСНОВНІ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ В ГАЛУЗІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Органи місцевого самоврядування, районні та обласні ради представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ і міст. Вони мають виконавчі органи влади для здійснення функцій і повноважень місцевого самоврядування, у тому числі екологічних.

Місцеве самоврядування в Україні регламентується законом України "Про місцеве самоврядування в Україні", яким, відповідно до Конституції України, визначені система та гарантії місцевого самоврядування, засади організації та діяльності, правовий статус і відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування [1].

Згідно з цим законом територіальна громада — це громадяни України, об'єднані постійним проживанням у межах самостійних адміністративно-територіальних одиниць. Адміністративно-територіальними одиницями є область, район, місто, район у місті, селище, село.

Важливим механізмом місцевого самоврядування є місцеві ініціативи, у тому числі екологічні, що вносяться в законодавчому порядку на розгляд місцевої ради і підлягають обов'язковому розгляду на відкритому засіданні ради з участю членів групи з питань місцевої ініціативи. Рішення ради з питання, внесенного на розгляд шляхом місцевої ініціативи, оприлюднюється в порядку, встановленому представницьким органом місцевого самоврядування або статутом територіальної громади.

Виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах рад є виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами органи. Виконавчим органом може бути комітет (відділ) з екологічного управління.

Територіальна громада має право проводити громадські, у тому числі екологічні, слухання. Пропозиції, що вносяться за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами місцевого самоврядування.

Сільські, селищні, міські, районні в містах ради можуть з ініціативи жителів надавати дозвіл на утворення будинкових, вуличних, квартирних та інших органів самоврядування населення і наділяти їх частиною власної компетенції, фінансів, майна у відстоюванні місцевих інтересів, у тому числі екологічних [1].

Органи місцевого самоврядування для ефективнішого здійснення своїх повноважень, у тому числі екологічних, захисту прав та інтересів територіальних громад можуть об'єднуватися в асоціації та інші форми добровільних об'єднань і входити до відповідних міжнародних асоціацій.

Ці органи можуть виступати з ініціативою перевірок, у тому числі екологічних, а також організовувати проведення перевірок на підприємствах, в установах та організаціях, що не перебувають у комунальній власності, з питань здійснення делегованих ним повноважень органів виконавчої влади, у тому числі екологічних.

До екологічної компетенції сільських, селищних, міських рад належить:

- затвердження цільових місцевих екологічних програм;
- затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього, у тому числі на природоохоронні заходи;
- встановлення місцевих податків і зборів, у тому числі екологічних, та розмірів їх ставок у межах, визначених законом;
- утворення позабюджетних цільових, у тому числі екологічних, коштів; затвердження положень про ці кошти;
- прийняття рішень щодо надання місцевих позик, у тому числі екологічних;

- прийняття рішень щодо надання пільг відповідно до чинного законодавства, у тому числі екологічного, щодо місцевих податків і зборів;

- затвердження відповідно до законодавства ставок земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, що перебувають у власності відповідних територіальних громад;

- вирішення відповідно до законодавства питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення, а також про скасування цього дозволу;

- прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно заповідного фонду місцевого значення та інших територій, які підлягають особливій охороні; внесення пропозицій до відповідних державних органів щодо оголошення природних та інших об'єктів, які мають екологічну, історичну, культурну або наукову цінність, пам'ятками природи, історії або культури, що охороняються законом;

- надання відповідно до законодавства дозволу на розміщення на території села, селища, міста нових об'єктів, сфера екологічного впливу діяльності яких згідно з діючими нормативами охоплює відповідну територію.

До екологічної компетенції виконавчих органів місцевого самоврядування відносять:

- підготовку програми збалансованого еколого-соціоекономічного й культурного розвитку сіл, селищ, міст; цільових програм з інших, у тому числі екологічних, питань;

- забезпечення збалансованого розвитку відповідної території, збалансованого використання природних, трудових і фінансових ресурсів;

- забезпечення складання балансів фінансових, трудових ресурсів, грошових доходів і видатків, необхідних для управління збалансованим розвитком відповідної території; визначення потреби в місцевих будівельних матеріалах, паливі тощо;

- попередній розгляд планів використання природних ресурсів місцевого значення на відповідній території, пропозицій щодо розміщення, спеціалізації та розвитку підприємств і організацій незалежно від форм власності, внесення, у разі потреби, до відповідних органів виконавчої влади пропозицій з урахуванням екологічних аспектів;

- подання до районних, обласних рад необхідних показників, у тому числі екологічних, та внесення пропозицій до програм збалансованого розвитку відповідних районів і областей, а також до планів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, розташованих на відповідній території, з питань, пов'язаних із збалансованим розвитком території, задоволенням потреб населення;

- залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності до участі в збалансованому розвитку сіл, селищ, міст, до вирішення екологічних проблем [2].

У сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища виконавчі органи сільських, селищних, міських рад виконують власні (самоврядні) та делеговані функції.

До власних (самоврядних) функцій належать:

- підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо встановлення ставки земельного податку, розмірів плати за користування природними ресурсами, вилучення (викуп), а також надання під забудову та для інших потреб земель, що перебувають у власності територіальних громад; визначення в установленому порядку розмірів відшкодувань підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності за забруднення довкілля та інші екологічні збитки; встановлення платежів за користування комунальними й санітарними мережами відповідних населених пунктів;

- підготовка і подання на затвердження ради проектів місцевих програм охорони довкілля, участь у підготовці загальнодержавних і регіональних програм охорони навколишнього середовища;

підготовка і внесення на розгляд ради пропозицій щодо прийняття рішень про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, які підлягають особливій охороні; справляння плати за землю.

До делегованих функцій належать:

- здійснення контролю за додержанням земельного й природоохоронного законодавства, за використанням і охороною земель, природних ресурсів загальнодержавного й місцевого значення, відновленням лісів;

- реєстрація суб'єктів права власності на землю; реєстрація права користування землею і договорів оренди землі; видача документів, що посвідчують право власності і право користування землею;

- організація і ведення земельно-кадастрової документації;

- погодження питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів загальнодержавного значення;

- вирішення земельних спорів у порядку, встановленому законодавством;

- здійснення необхідних заходів щодо ліквідації наслідків екологічних катастроф, стихійного лиха, епідемій, епізоотій та інших надзвичайних ситуацій; інформування про них населення; залучення в установленому законодавством порядку до цих робіт підприємств, установ та організацій, а також населення;

- визначення території для складування, зберігання або розміщення виробничих, побутових та інших відходів відповідно до законодавства;

- підготовка висновків щодо надання або вилучення в установленому законодавством порядку земельних ділянок;

- погодження проектів землеустрою;

- здійснення контролю за виконанням проектів і схем землеустрою, у тому числі проектів внутрішньогосподарського землеустрою [3].

До видання виконавчих органів міських (за винятком міст районного значення) рад належить координація на відповідній території діяльності місцевих землевпорядних органів, а також спеціально уповноважених державних органів управління з охорони природи.

У галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку (Стаття 30) належать:

- забезпечення соціально-культурних закладів, які належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, а також населення паливом, електроенергією, газом та іншими енергоносіями;

- вирішення питань водопостачання, відведення та очищення стічних вод; здійснення контролю за якістю питної води;

- вирішення питань збирання, транспортування, утилізації та знешкодження побутових відходів, знешкодження та захоронення трупів тварин; організація благоустрою населених пунктів,

- залучення на договірних засадах з цією метою коштів, трудових і матеріально-технічних ресурсів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення;

- здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів, організації озеленення, охорони зелених насаджень і водойм, створення місць відпочинку громадян;

- забезпечення утримання в належному стані кладовищ, інших місць поховання та їх охорони;

- затвердження схем санітарного очищення населених пунктів та впровадження систем роздільного збирання побутових відходів;

У питанні регулювання водних відносин на території селищних, міських та районних рад здійснюють:

- заходи щодо раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів;

- контроль за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів;

- створюють обмеження, тимчасова заборона (зупинення) діяльності підприємств та інших об'єктів в разі порушення ними вимог водного законодавства в межах своєї компетенції;

- проводять організацію роботи, пов'язаної з ліквідацією наслідків аварій та стихійного лиха, погіршенням якості вод або їх шкідливою дією, залучення у встановленому порядку до цієї роботи підприємств, установ і організацій;

- організовують інформування населення про стан водних об'єктів, а також про надзвичайні екологічні ситуації, які можуть негативно вплинути на здоров'я людей, та про заходи, що вживаються для поліпшення стану вод;

Органи місцевого самоврядування забезпечення виконання вимог Закону України “Про охорону атмосферного повітря”:

- розробляють та погоджують плани здійснення заходів з метою спостереження за станом екологічно небезпечних об'єктів, запобігання екологічно небезпечній виробничій, господарській та іншій діяльності ;

- приймають рішення про додаткове визначення наявності в атмосферному повітрі забруднюючих речовин.

За Законом України “Про тваринний світ” у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу місцеві органи влади:

- організовують розроблення і затвердження територіальних програм з питань охорони, використання і відтворення тваринного світу;

- вирішують в установленому законодавством порядку питань щодо надання в користування мисливських угідь та рибогосподарських водних об'єктів;

- організовують та здійснюють заходи щодо охорони тваринного світу та поліпшення середовища його існування [2].

3 ГРОМАДСЬКЕ ЕКОЛОГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЧАСТИНА СИСТЕМИ САМОВРЯДУВАННЯ

Екологічні проблеми найкраще вирішуються за участі всіх зацікавлених громадян на відповідному рівні. На національному рівні кожен індивід повинен мати можливість доступу до всієї інформації про навколишнє середовище й екологічні загрози, яка є в розпорядженні владних структур, у тому числі до інформації про небезпечні речовини та види діяльності, а також можливість брати участь у процесі прийняття рішень.

Влада повинна гарантувати громадськості можливість висловлення думок щодо проблем охорони навколишнього середовища. Цього можна досягти тільки за допомогою правових механізмів і це стало загальноприйнятим принципом у всьому світі. У кінцевій декларації Конференції Організації Об'єднаних Націй з питань навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992) було особливо наголошено на публічній природі інформації та участі громадськості.

Принципи Всесвітнього саміту в Ріо-де-Жанейро були розвинуті в Організаційній конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в прийнятті рішень (ратифікована Верховною Радою України в 1999 р.) [6].

Сторони цієї Конвенції:

- підтвердили необхідність захищати та оберігати навколишнє середовище, поліпшувати його стан, а також забезпечувати екологічно безпечний розвиток:

- визнали, що адекватна охорона навколишнього середовища важлива для добробуту людини, дотримання основних прав людини, у тому числі права на життя;

- визнали, що кожна людина має право жити в навколишньому середовищі сприятливому для її здоров'я та добробуту, а також зобов'язана, як

індивідуально, так і спільно з іншими людьми, захищати й поліпшувати навколишнє середовище на благо нинішнього та майбутніх поколінь;

- врахували, що для забезпечення можливості відстоювати це право та виконувати цей обов'язок громадяни повинні мати доступ до інформації, право брати участь у процесі прийняття рішень, доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища;

- визнали, що з питань, які стосуються навколишнього середовища, розширення доступу до інформації та участь громадськості в процесі прийняття рішень підвищують якість рішень, що приймаються, сприяють поліпшенню поінформованості громадськості щодо екологічних проблем, надають громадськості можливість висловлювати стурбованість, а державним органам нести належний облік таких інтересів;

- визнали, що державні органи володіють екологічною інформацією в інтересах громадськості;

- відзначили важливість забезпечення споживачів належною інформацією про продукцію для надання їм можливості робити екологічно обґрунтований вибір;

- визнали занепокоєність громадськості у зв'язку з навмисним вивільненням генетично змінених організмів у навколишнє середовище і необхідність підвищення прозорості та активізації участі громадськості в процесі прийняття рішень у галузі генетично змінених організмів.

Доступ громадськості до екологічної інформації забезпечує її повноцінну участь у процесі екологічного управління. Без інформації немає жодного управління, у тому числі громадського.

Конституційне право і обов'язок кожного громадянина охороняти навколишнє середовище тягне за собою також право голосу кожного в процесі прийняття рішень, у формуванні і застосуванні екологічної політики, а також у підготовці проектів законів, що стосуються навколишнього середовища. У багатьох країнах різні форми участі громадськості було закріплено

законодавчими актами, традиціями і культурою. Право участі може реалізовуватись індивідуально або колективно. Кожен має право співпрацювати з іншими і формувати організації, асоціації, що представлятимуть і захищатимуть екологічні інтереси населення.

У країнах із досить розвиненим правовим закріпленням участі громадськості це питання обговорювалось протягом років. Деякі дискусії, що виникають при цьому, ще навіть не завершені. Аргументи, спрямовані проти участі громадськості, такі, що це затягує процес прийняття рішень, гальмує здійснення політики. Однак юридично міцна система участі громадськості має і позитивні моменти для влади, оскільки на практиці якість процесу прийняття рішень стає важливою, так само як і якість виконання закону. До того ж чимало громадян у суспільстві можуть підтримати певні заходи, запроваджувані урядом, і між органами влади та громадськістю встановлюються відносини, що ґрунтуються на вза'ємодовірі. Останні аргументи, безумовно, переважають [5].

Здорове навколишнє середовище це турбота і відповідальність усіх громадян суспільства.

Громадськість — люди чи організації які не є органами влади - один із найважливіших національних ресурсів для гармонізації життєдіяльності суспільства. Громадяни, неурядові організації, підприємці — всі вони становлять громадськість. Кожен член громадськості приносить із собою унікальний підхід до розв'язання екологічних питань. Усі разом вони мають більше знань про природні ресурси і проблеми забруднення у своїй країні, ніж уряд. А сама їх кількість робить, громадськість найбільшою рушійною силою. Проте щоб переконатись у тому прийняті рішення і закони стосовно навколишньої середовища є слухними і відповідними, усі члени громадськості повинні мати можливість висловлювати свою позицію опротестовувати рішення, закони і дії, які не відповідають їхнім поглядам.

Неурядова (громадська) організація (НУО) може бути визначена як:

- група громадян, що здійснюють опозиційну діяльність щодо запропонованого урядом проекту;
- асоціація незалежних учених-експертів, які надають урядові поради із певного питання;
- коаліція представників промисловості, які доводять до відома уряду погляди своїх компаній.

Діапазон екологічних НУО коливається від груп з невизначеною структурою до ультрасучасних, досить організованих інститутів із відділами на національному і міжнародному рівнях.

Швидкий розвиток НУО призвів до виникнення багатьох суперечностей взаємодії. Незважаючи на спільну турботу громадськості про стан навколишнього середовища, існує чимало різних шляхів досягнення спільної мети, стратегій діяльності, відповідно до яких НУО можна подіти на три категорії:

1. Групи та організації, що переважно зайняті політикою охорони навколишнього середовища, яка проводиться урядом. Вони намагаються впливати на офіційну політику за допомогою різноманітних засобів і якщо це потрібно, змінювати її. Ці групи являють собою пряму форму участі громадськості в державному екологічному управлінні.

2. Групи та організації, що переважно здійснюють інформаційну та освітянську діяльність. Вони прагнуть впливати на свідомість громадськості, змінювати її менталітет стосовно довкілля. Отже, ці групи впливають на політичний процес прийняття рішень і офіційну політику непрямым шляхом.

3. Групи та організації, члени яких самі ведуть екологічно свідомий і здоровий спосіб життя. Власним прикладом вони намагаються переконати інших, змінити загальний менталітет.

В Одеській області станом на початок 2019 року діє 70 неурядових організацій (таб. А1, додаток А).

Для більшої ефективності системи участі громадськості в прийнятті важливих рішень необхідним є виконання правових умов. Це стосується насамперед таких трьох основних форм участі громадськості:

- право на доступ до достовірної інформації;
- право участі в процедурах прийняття рішень;
- право подавати скарги та звернення з позовом до суду.

Можна використовувати і так звані "демократичні методи участі громадськості", наприклад голосування за політичні партії та (або) політиків, які переконано стоять на позиціях охорони навколишнього природного середовища; письмове та усне звернення до своїх обранців; участь у референдумі.

Завжди, коли необхідно вжити той чи інший захід перед винесенням остаточного рішення, можливе публічне слухання, у процесі якого його ініціатори (переважно уряд) надають інформацію щодо своїх планів. Потім громадяни, учасники слухань, висловлюють свої думки з цього приводу. Такі слухання можуть бути суто інформаційними або із зауваженнями та скаргами. Найпродуктивнішими є слухання, у яких обидві сторони беруть слово і між ініціаторами та учасниками відбувається дискусія. Слухання здебільшого збираються органом, який прагне прийняти рішення. Ним можуть бути національний уряд, регіональні та місцеві органи влади. У багатьох випадках вони юридично зобов'язані організувати слухання перед прийняттям остаточного рішення, тому звіт такого слухання є важливим документом для прийняття рішення [5,7].

Громадський контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища здійснюється громадськими інспекторами охорони навколишнього природного середовища згідно з положенням, яке затверджується Міністерством екології та природних ресурсів України.

Громадські інспектори охорони навколишнього природного середовища:

- беруть участь у проведенні спільно з працівниками органів державного контролю рейдів та перевірок додержання підприємствами, установами, організаціями та громадянами законодавства про охорону навколишнього природного середовища, норм екологічної безпеки та використання природних ресурсів;

- складають протоколи стосовно порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища і подають їх органам державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища та правоохоронним органам для притягнення винних до відповідальності;

- надають допомогу органам державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища для запобігання екологічним правопорушенням.

Ще однією важливою функцією ГЕУ є підтримка громадських екологічних ініціатив. Ця функція законодавчо не визначена, хоча й спрямована перш за все на підтримку законодавчих прав і здійснення обов'язків громадян. Кожен громадянин України згідно з чинним законодавством має право на:

- безпечне для його життя й здоров'я навколишнє природне середовище;
- участь в обговоренні проектів законодавчих актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, та внесення пропозицій до державних і господарських органів, установ та організацій із цих питань:

- участь у розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального й комплексного використання природних ресурсів.

Зміцнення потенціалу місцевих громад потрібно здійснювати через і освоєння традиційних знань, уявлень, методів гармонізації життєдіяльності. Крім того, щоб забезпечити збалансований розвиток цих громад, слід:

- створювати, за необхідності, механізми для зміцнення активної участі місцевих громад у розробці на національному рівні політики, законів і програм, пов'язаних із раціональним використанням природних ресурсів, іншими процесами в галузі збалансованого розвитку;

- залучати місцеві громади на національному і місцевому рівнях у процес впровадження стратегії в галузі гармонійної життєдіяльності, раціонального використання і збереження природних ресурсів та інших відповідних програм, які реалізуються сприяння впровадженню стратегій забезпечення збалансованою розвитку [7].

Необхідною передумовою нарощення потенціалу місцевих громад і міжнародна співпраця, посилення контролю над власними землями. Згідно з національним законодавством, забезпечення більш самостійною використання своїх ресурсів, розширення участі в прийнятті рішень, що їх стосуються, у галузі розвитку, а також участі у створенні охоронних територій або управлінні ними [2].

Уряд має вжити такі заходи для посилення потенціалу місцевих громад:

- розглянути питання про ратифікацію і застосування на практиці існуючих міжнародних конвенцій, що стосуються корінних народів і місцевих громад;

- прийняти або змінити відповідну політику і (або) правові документи, що забезпечували б захист інтелектуальної і культурної власності місцевих громад та їхнє право на збереження екосистем і традицій на основі місцевих звичаїв, що склалися історично.

Спираючись на активну участь місцевих громад, уряду слід вживати заходи щодо забезпечення поширення їхніх цінностей, поглядів і знань. У процесі впровадження принципів збалансованого розвитку, зокрема місцевих громад, уряд також має забезпечити:

- надання інформації і залучення місцевих громад до консультації участь у підготовці рішень на національному рівні, особливо в тому, що стосується

спільних зусиль у регіональному і міжнародному масштабах, підготовку стратегій, що базуються на місцевих ініціативах;

- надання місцевим громадам технічної й фінансової допомоги на впровадження програм зміцнення потенціалу їх самостійного збалансованого розвитку;

- посилення програм у науково-дослідній сфері й у галузі освіти, що спрямовані на: а) забезпечення глибшого розуміння знань і досвіду місцевих громад у галузі охорони і раціонального використання місцевого природного потенціалу, їх застосування для розв'язання сучасних завдань розвитку; б) підвищення ефективності використання природних ресурсів шляхом впровадження і поширення прийнятних нових технологій;

- співробітництво під час впровадження стратегій у галузі раціонального використання і збереження природних ресурсів, досягнення етно-ландшафтної рівноваги, гармонізації життєдіяльності.

Місцевим громадам притаманний історичний зв'язок зі своїми землями. Поняття "земля" охоплює і навколишнє середовище територій, на яких традиційно проживають відповідні народи. Корінні народи і місцеві громади становлять вагомий відсоток загального населення. Протягом століть формувались і передавались від покоління до покоління цілісні традиційні уявлення про землі, природні ресурси, навколишнє середовище.

Корінні народи і місцеві громади мають повною мірою користуватися правами людини та основними свободами, не стикаючись при цьому з перешкодами чи дискримінацією. На жаль, під впливом економічних, соціальних та історичних чинників складається тенденція до обмеження можливостей повноцінної участі місцевих громад у діяльності із забезпечення збалансованого розвитку на власних землях. Враховуючи взаємозв'язок між станом природного середовища, розвитком і культурою, соціальним, економічним і фізичним благополуччям корінних народів, у межах національних і міжнародних дій із забезпечення екологічно безпечного і

збалансованого розвитку слід сприяти підвищенню ролі в цих діях корінних народів і місцевих громад, а також визнавати і посилювати цю роль.

За всебічного співробітництва з місцевими громадами зусилля слід спрямовувати на досягнення таких цілей:

- покладення початку процесу підвищення ролі місцевих громад шляхом вдосконалення і гармонізації національного законодавства;

- визнання необхідності захисту земель місцевих громад від видів діяльності, що є екологічно небезпечними або (на думку корінних народів, яких це стосується) неприйнятними в соціальному й культурному плані;

- визнання значущості місцевих цінностей, традиційних знань і методів заощадливого використання природних ресурсів для забезпечення екологічно безпечного і збалансованого розвитку;

- визнання того, що традиційна й пряма залежність від відновлюваних ресурсів, у тому числі отримання сталих урожаїв, як і раніше, зберігає свою істотну значущість для забезпечення культурного, економічного і фізичного благополуччя місцевих громад (гармонійної життєдіяльності);

- створення і зміцнення національних механізмів врегулювання суперечок у зв'язку з реформуванням земельних відносин і питаннями, що стосуються заощадливого використання ресурсів;

- підтримка альтернативних екологічно обґрунтованих методів виробництва для забезпечення багатоваріантності вибору засобів поліпшення якості життя, з тим щоб місцеві громади отримали можливість ефективно брати участь у забезпеченні гармонізації життєдіяльності [2].

4 ГОЛОВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОГРАМИ НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

Екологічна політика Одеської обласної та міської рад базується на Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року та спрямована на вирішення регіональних проблем екологічного напрямку. Відповідно до пункту 22 частини 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Порядку розроблення міських цільових та комплексних програм, моніторингу та звітності про їх виконання Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради [8] розробив та провадить в життя за участю громадськості кілька місцевих природоохоронних програм.

4.1.1 Програма охорони тваринного світу та регулювання чисельності безпритульних тварин у м. Одесі на 2016-2021 роки

Питання щодо знаходження тварин на території міста Одеси та прилеглих до міста територіях залишаються актуальними у теперішній час. Безпритульні тварини потрапляють у надзвичайні ситуації: одержують травмування при дорожньо-транспортних пригодах, потрапляють у місця, з яких неможливо вибратися, хворіють різними захворюваннями, мають місце випадки жорстокого поводження з тваринами.

Загальна кількість безпритульних тварин у прилеглих до міста територіях та самому місті становить близько 20 тис. голів.

Одеса є містом, де зниження чисельності безпритульних тварин проводиться біологічним методом, шляхом стерилізації тварин яка є науково обґрунтованою, ефективною, морально спроможною та враховує місцеву

специфіку, базується на позитивному досвіді попередньої Програми та європейському досвіді.

Основною метою Програми є:

- вживання заходів з охорони тваринного світу;
- підтримання досягнутих результатів попередньої Програми та подальше скорочення гуманним методом чисельності безпритульних тварин;
- створення більш комфортних умов для життя людей та гуманного середовища для існування тварин [.

Для упорядкування оперативної роботи з безпритульними тваринами створюється база даних.

Облік безпритульних тварин проводиться Комунальним підприємством «Центр екологічних проблем та ініціатив», як адміністратором бази даних безпритульних тварин у м.Одеса.

Ідентифікація безпритульних тварин проводиться Благодійною установою «Притулок для допомоги та захисту безпритульним тваринам» згідно процедури, викладеній у Договорі про співпрацю.

Вилів безпритульних тварин проводиться співробітниками служби відлову з дотриманням принципів гуманності, відповідно до цієї Програми та існуючого законодавства.

У разі потреби Благодійна установа «Притулок для допомоги та захисту безпритульним тваринам» має можливість використовувати власний автомобіль оперативного реагування для відлову та транспортування тварин до Притулку. Мешканцям міста дозволяється самостійно доставляти до ветеринарних клінік безпритульних тварин на лікування та планову стерилізацію з дотриманням вимог діючого законодавства України.

Стерилізація та вакцинація безпритульних тварин від сказу проводиться на базі Благодійної установи «Притулок для допомоги та захисту безпритульним тваринам» згідно Договору про співпрацю.

Евтаназію тварин можливо застосовувати тільки у випадках, передбачених законодавством України.

Інформаційне забезпечення виконання заходів Програми та навчально-просвітницька робота передбачає проводитися із залученням Громадських організацій, які включені до Програми, а саме:

- проведення просвітницької роботи серед населення з питань, пов'язаних з гуманним ставленням до тварин. Ініціювання, підготовка та проведення тематичних лекцій, семінарів, круглих столів стосовно цього;
- видання та розповсюдження тематичних друкованих видань: буклетів, плакатів, пам'яток для проведення просвітницької роботи серед жителів міста;
- розробка та запровадження просвітницьких проектів у дитячих навчальних закладах щодо гуманного поводження з тваринами та захисту їх від жорстокого поводження;
- виготовлення та розміщення соціальної реклами (інформаційних носіїв, стендів, листівок тощо);
- участь в інформаційних кампаніях та культурно-масових заходах із залученням засобів масової інформації;
- пропаганда гуманного поводження з безпритульними тваринами у засобах масової інформації.

4.1.2. Міська цільова програма охорони і поліпшення стану навколишнього природного середовища м. Одеси на 2017-2021 роки

Відповідно до пункту 22 частини 1 статті 26 Закону України, «Про місцеве самоврядування в Україні», статті 15 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів», з метою виконання заходів, спрямованих на охорону і поліпшення стану навколишнього

природного середовища м. Одеси, Одеська міська рада затвердила Міську цільову програму охорони і поліпшення стану навколишнього природного середовища м. Одеси на 2017-2021 роки

Метою Програми є поліпшення екологічного стану прибережної зони, охорона атмосферного повітря, водних ресурсів, раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів, впровадження екологічних заходів у сфері науки, інформації та молодіжної освіти, а також вжиття інших заходів, спрямованих на охорону і поліпшення стану довкілля м. Одеси.

Програма виступає інструментом реалізації цілей і завдань, визначених у Стратегії економічного та соціального розвитку міста Одеси до 2022 року (актуалізована), за напрямом «Чиста Одеса».

Розв'язання екологічних проблем в рамках Програми забезпечуватиметься шляхом об'єднання та координації зусиль органів місцевого самоврядування, природоохоронних організацій, підприємств, наукових установ, засобів масової інформації, населення, громадських організацій, мобілізації наявних ресурсів для реалізації спільно запланованих заходів, залучення зацікавлених сторін до вирішення пріоритетних проблем, підвищення рівня обізнаності населення та його залучення до реалізації природоохоронної політики.

Виконання передбачених Програмою заходів дозволить досягти наступних результатів та вирішити такі проблеми:

- зменшити антропогенне навантаження на навколишнє середовище;
- отримати достовірні дані про стан атмосферного повітря;
- запобігти скиданню неочищених зливових стоків у водоймища міста;
- зменшити вплив промислових та побутових відходів на довкілля;
- поліпшити техногенно-екологічний стан територій, захистити від підтоплення, затоплення та зсувів;
- сформувати екологічну культуру;

-підвищити імідж Одеси в результаті дотримання державних та міжнародних екологічних стандартів.

Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради оприлюднює основні результати реалізації Програми у засобах масової інформації.

4.1.3 Міська цільова програма розвитку та збереження зелених насаджень м. Одеси на 2017-2020 роки

Відповідно до пункту 22 частини 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Порядку розроблення міських цільових та комплексних програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затвердженого розпорядженням міського голови від 08 листопада 2016 року № 1115, з метою покращення зовнішньої привабливості міста, охорони, збереження та відтворення зелених насаджень Одеська міська рада затвердила Міську цільову програму розвитку та збереження зелених насаджень м.Одеси на 2017-2020 роки

Місто Одеса має потужні рекреаційні ресурси. Заходи із збереження зелених насаджень завжди визначалися одними із пріоритетних у сучасних тенденціях розвитку території міста. Так, протягом останніх років були здійснені такі заходи: проведена розробка проектів організації територій благоустрою парків-пам'яток садово-паркового мистецтва та визначені межі парків; озеленення території міста; поточне утримання зелених насаджень; виявлення запасів природних рослинних ресурсів; зняття аварійних та сухостійних дерев; санітарне обрізання крон; збагачення видового асортименту зелених насаджень; вертикальне озеленення історичної забудови центральної частини міста; забезпечення контролю за утриманням зелених насаджень тощо.

Незважаючи на проведені заходи, стан зелених насаджень на території міста залишається вразливим. До чинників зниження життєздатності та втрати естетичної та санітарно-гігієнічної функцій міських насаджень належать: рівень забруднення атмосфери та ґрунту автомобільними викидами; порушення технології посадки та догляду за зеленими насадженнями; пошкодження дерев шкідниками та хворобами, у т.ч. механічне; вандалізм тощо.

Фактором, що обмежує ефективність зелених насаджень, є нерівномірність їх висадження на території міста. Так, питома вага зелених насаджень території приватного сектору складає 59,5 % та міських зелених насаджень – 40,5 %.

Міські зелені насадження всіх видів (загального користування, обмеженого користування та спеціального призначення) займають територію площею 5,4 тис. га, з яких 1043,14 га віднесено до зелених насаджень загальноміського користування.

Найбільш важливе місце в мережі озеленення території належить насадженням загального користування, які безпосередньо впливають на стан довкілля. Значна кількість об'єктів зеленої зони загального користування пройшла тривалий час формування. Внаслідок цього у скверах, парках та на інших об'єктах озеленення існують небезпечні насадження та дерева, що потребують видалення. Також значною проблемою парково-вуличних насаджень міста є ураження шкідниками, зокрема мінуючою міллю.

Зелені насадження є важливим компонентом навколишнього середовища, що має значний вплив на його містобудівні та естетичні ландшафтні характеристики. При проведенні заходів з благоустрою міста, крім збільшення площі зелених насаджень загального користування, існує необхідність у покращенні зовнішньої привабливості міста шляхом запровадження нових форм «зеленої урбаністики».

Особливої уваги при здійсненні заходів з благоустрою потребують поступова заміна насаджень, які досягли вікової межі, оновлення якісного стану

і збільшення асортименту зелених насаджень при здійсненні реконструкції та ремонтів об'єктів зеленого господарства, активне впровадження квіткового оформлення паркових територій тощо.

Для збереження і забезпечення охорони та використання насаджень належним чином необхідний їхній облік та складання реєстру за видами та віком.

Зазначені проблемні питання стосовно розвитку та збереження зелених насаджень можливо вирішити шляхом реалізації комплексних заходів в межах відповідної міської цільової програми.

Саме Міська цільова програма розвитку та збереження зелених насаджень м. Одеси на 2017-2020 роки визначає основні напрями, заходи діяльності та відносини органів місцевого самоврядування, підприємств і громадськості стосовно проведення комплексу управлінських, економічних та правових заходів щодо зелених насаджень міста.

Програма розроблена відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про благоустрій населених пунктів», «Про рослинний світ», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про захист рослин», Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1147, Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 2006 року № 1045, Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року № 105, Порядку проведення ремонту та утримання об'єктів благоустрою населених пунктів, затвердженого наказом Держкомітету з питань житлово-комунального господарства України від 23 вересня 2003 року № 154, Правил благоустрою території міста Одеси (текстової частини) у новій редакції, затверджених рішенням Одеської міської ради від 23 грудня 2011 року № 1631-VI.

Вирішення проблем з охорони, збереження та відтворення існуючих зелених насаджень здійснюватиметься шляхом:

- інвентаризації та паспортизації зелених насаджень;
- здійснення ландшафтної реконструкції існуючих насаджень;
- розробки планів реконструкції і розвитку зелених насаджень,
- побудови високохудожніх паркових композицій;
- надання зеленим зонам статусу;
- використання в озелененні асортименту рослин з перевагою стійких до шкідливих організмів та умов існування видів;
- впровадження безпечних для людини засобів захисту рослин від збудників захворювань і шкідників в зелених зонах;
- проведення санітарної обрізки та знесення аварійних дерев;
- розвитку матеріально-технічної бази підприємства зеленого господарства (придбання екскаваторів, тракторів, самоскидів, поливальних машин, корчівника пнів, мотоблоків з причепами, ямобурів, автокранів, вантажних машин тощо);
- здійснення контролю при розробці проектної документації на будівництво нових об'єктів, реконструкцію або капітальний ремонт споруд і будівель за озелененням територій відповідно до вимог чинного законодавства України;
- покращення зовнішньої привабливості вулиць та місць загального користування.

Джерелами фінансування Програми є кошти бюджету м.Одеси. Фінансування заходів Програми здійснюється в межах коштів, затверджених у бюджеті м.Одеси на відповідний рік.

Виконання Програми розраховано на період 2017-2020 роки.

Програма передбачає проведення комплексу управлінських, економічних і правових заходів, направлених на розвиток, збереження та поновлення зелених насаджень.

Реалізація Програми буде здійснюватися за такими напрямками:

- комплексна оцінка фактичного і прогнозованого стану зелених насаджень (в т.ч. з використанням «зеленої» карти міста);

- проведення зовнішнього благоустрою міста;

- поліпшення стану зелених насаджень;

- формування сприятливого для життєдіяльності середовища.

Реалізація заходів Програми дозволить досягти таких результатів:

- поліпшити стан навколишнього природного середовища;

- забезпечити зовнішній благоустрій та збереження зелених насаджень;

- одержати дані щодо кількісних і якісних характеристик зелених насаджень шляхом проведення інвентаризації (першочергово об'єктів заповідного фонду площею 100 га);

- збільшити площу зелених насаджень загального користування на 10%;

- забезпечити озеленення невідпорядкованих територій;

- провести омолодження існуючих парків, скверів;

- запровадити нові форми ландшафтного благоустрою;

- запобігти травматизму та нещасним випадкам шляхом видалення небезпечних дерев;

- визначити балансоутримувача об'єктів благоустрою зеленого господарства;

- оновити матеріально-технічну базу підприємства зеленого господарства (придбання 29 одиниць техніки);

- раціонально використовувати видалені зелені насадження з метою подальшого їх застосування для потреб міста;

- підвищити екологічну освіту населення;

- здійснювати захист територій зелених насаджень від нецільового використання.

Після закінчення встановленого строку виконання Програми департамент міського господарства Одеської міської ради складає підсумковий

звіт про результати її виконання та подає його на розгляд виконавчого комітету Одеської міської ради, а після схвалення – на затвердження Одеської міської ради, не пізніше ніж у шестимісячний строк після закінчення встановленого строку її виконання.

4.1.4 Програма розвитку та реконструкції Одеського зоопарку «Зоопарк – 100» на 2013 – 2022 роки

Відповідно до підпункту 22 пункту 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою створення зоопарку, що відповідає сучасним світовим стандартам, становлення Одеського зоопарку як регіонального центру з розведення рідкісних і зникаючих видів, покращення іміджу Одеського зоопарку з метою залучення відвідувачів і туристів як до зоопарку, так і в місто в цілому, Одеська міська рада затвердила Програму розвитку та реконструкції Одеського зоопарку «Зоопарк – 100» на 2013 – 2022 роки.

Програма розроблена відповідно до Законів України від 23.03.2000 р. №1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», від 18.03.2004 р. №1621-IV «Про державні цільові програми», «Про природно-заповідний фонд України», від 25.12.2008р. №805 - VI (805 -17), "Про Червону книгу України», від 18.11.12, №2894-14, «Про тваринний світ», постанови Кабінету Міністрів України від від 29.06.2011 року №707 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку в Україні спортивної та туристичної інфраструктури у 2011-2022 роках»; наказ Міністерства охорони навколишнього середовища від 30.09.2010 №429 України «Про затвердження Порядку утримання та розведення диких тварин, які перебувають в стані неволі або в умовах напіввільного утримання».

Одеський зоологічний парк загальнодержавного значення, як об'єкт природно-заповідного фонду України, має велике соціальне значення для

нашого міста і покликаний виконувати головні завдання: збереження генофонду диких тварин, ведення активної наукової роботи, ведення еколого-просвітницької роботи, виховання в людях духовності, дбайливого ставлення до живої природи, любові до тварин, підвищення екологічної культури людини.

Послідовна робота по виконанню Програми дозволить місту Одесі протягом декількох років отримати зоопарк принципово нового рівня і до 2022 р. повністю завершити його реконструкцію.

Дана програма розроблена з метою:

- створення зоопарку, відповідного сучасним світовим стандартам і гідного такого міста, як Одеса;
- становлення Одеського зоопарку, як регіонального центру з розведення рідкісних і зникаючих видів тварин у відповідність з європейськими та світовими програмами порятунку рідкісних видів; значне збільшення наукового потенціалу зоологічного парку та розвиток еколого-просвітницького центру;
- підвищення іміджу Одеського зоопарку з метою залучення відвідувачів і туристів, як в зоопарк, так і в місто в цілому;
- Значне підвищення власних доходів зоопарку і, таким чином, значне зниження навантаження на бюджет м. Одеси у фінансуванні зоопарку.

Основною метою Програми є становлення Одеського зоопарку як потужного природоохоронного, культурного і наукового центру, що дозволить підтримувати на високому рівні увагу громадськості до нього, збільшити його власні прибутки, значно поліпшити імідж зоопарку, а, отже, і міста в цілому. Послідовна робота з розвитку зоопарку дозволить місту Одесі до 2022 року повністю завершити його реконструкцію і протягом декількох років отримати зоопарк принципово нового рівня, привабливого також як туристичний об'єкт, що забезпечить більш широкі можливості для задоволення потреб вітчизняних і зарубіжних громадян в туристичних послугах і внесе свій внесок у формування позитивного іміджу Одеси як привабливого для туристів міста. Поліпшення

умов утримання тварин, їх максимальне наближення до природних, націлене також на гуманізацію відносин людина-тварини, що сприятиме зростанню духовності одеситів.

Виходячи з цього, нам представляється доцільним будувати стратегію розвитку зоопарку за умови реалізації програмних заходів шляхом:

- Розширення території зоопарку за рахунок території складів трамвайного депо (0,5765 га);
- У відповідності з новими поправками до Закону «Про природо - заповідний фонд України» від 23.12.2010г та 16.06.2011г ст.14, п.3 розробка нового «Проекту організації території Одеського зоопарку як об'єкту природо - заповідного фонду України» на 10 років;
- Отримання державного акту на постійне користування земельною ділянкою;
- Розроблення та затвердження Генерального плану реконструкції Одеського зоопарку;
- Благоустрою в господарській зоні зоопарку автостоянки (4000 кв.м.) для відвідувачів з організацією другого входу в зоопарк;
- Реконструкції головного входу до зоопарку з вул. Новощепний ряд;
- Підведення інженерних мереж: каналізації на всій території зоопарку, електропостачання з обладнанням другого електричного введення від непрацюючої підстанції на території парку «Преображенський», водопостачання зоопарку;
- Будівництва зовнішнього паркану навколо всієї території зоопарку;
- Облаштування системи відеоспостереження на всій території зоопарку;
- Розроблення проектно-кошторисної документації і будівництво в господарській зоні зоопарку: гаража; господарських майстерень (столярний, слюсарний і зварювальний цехи); складських приміщень; кормової кухні,

сіносховища, віварію, а також реконструкція центру реабілітації диких тварин. У даний час дані господарські служби розташовані в експозиційній зоні, що естетично і функціонально неприпустимо;

- Придбання нового обладнання для господарських та ветеринарної служб, розширення автопарку;
- Капітального ремонту сектору копитних тварин (1-а черга);
- Розроблення проектно-кошторисної документації для організації підсобного господарства площею 25 га.;
- Благоустрою зони відпочинку відвідувачів;
- Капітального ремонту сектору копитних тварин (2-а черга);
- Знесення старих приміщень господарських служб і розчищення території для створення нових експозицій;
- Розроблення проектно-кошторисної документації для будівництва на території колишніх складів трамвайного депо нових експозицій: хижих тварин, мавп, карликових бегемотів (або носорогів), теплолюбних птахів, собачих, куницевих, рукокрилих, пінгвінів і інших тварин;
- Організація підсобного господарства (1 черга);
- Будівництва на території колишніх складів трамвайного депо нових експозицій: хижих тварин, мавп, карликових бегемотів (або носорогів), теплолюбних птахів, собачих, куницевих, рукокрилих, пінгвінів і інших тварин;
- Розроблення проектно-кошторисної документації на реконструкцію слоновника;
- Організація підсобного господарства (2 черга);
- Капітального ремонту слоновника;
- Розроблення проектно-кошторисної документації з реконструкції та розширення експозицій птахів та інших тварин, а також зони відпочинку на існуючій території зоопарку;

- Проведення будівельно-монтажних робіт з розширення експозицій та благоустрою зони відпочинку на існуючій території зоопарку;
- Благоустрою зеленої зони зоопарку;
- Благоустрою пішохідних покриттів по всій території зоопарку.

Фінансування може бути здійснене за рахунок державного, місцевого бюджетів, а також за рахунок власних доходів. Після розробки проектно-кошторисної документації будуть залучатися інвестори і спонсори для здійснення будівництва окремих експозицій [11].

Загальна вартість проектно-пропозиції – 99000 тис. грн., в тому числі за рахунок коштів бюджету м. Одеси – 93 800 тис. грн. (додаток 2). Програма діє в період 2013-2022 роки.

4.2 Програми охорони довкілля Одеської області

Програми охорони довкілля Одеської області розглядає і затверджує Постійна комісія обласної ради з питань екології, природокористування, запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків.

Основні чинники та критерії для визначення найважливіших екологічних проблем, у тому числі, що пов'язані із: низькою забезпеченістю населення сільських районів якісною питною водою, незадовільним станом каналізаційних очисних споруд, деградацією приморських рекреаційних зон, прогресуючим підтопленням територій, розповсюдженням зсувних процесів, високим рівнем забруднення атмосферного повітря викидами від автомобільного транспорту, зберігання, утилізації та знешкодження токсичних (небезпечних) відходів, незадовільною санітарно-екологічною ситуацією озера Сасик та прилеглих територій, незадовільним екологічним станом басейнів річок Дністер і Дунай, які є основними джерелами водопостачання регіону, будівництвом нафтоналивного терміналу біля населеного пункту Джурдулешти (Республіка Молдова), скидами забруднюючих речовин у транскордонні

водотоки з території Республіки Молдова, Румунії, екологічною проблемою, пов'язаною з експлуатацією ЗАТ Молдавська ДРЕС.

1) забруднення атмосфери викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту.

Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел викидів у 2017р. склали 29,6 тис. т, що на 3,2 тис. т (або на 12,1%) більше ніж у 2016 році. Збільшення викидів пов'язано із змінами методології визначення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря (Методологічні положення, з організації державного статистичного спостереження з охорони атмосферного повітря, затвердженого наказом Держстату від 23.03.2016 №44, із змінами затвердженими наказом Держстату від 13.01.2017 №9), що вплинуло на кількість підприємств, які повинні звітуватися у Держстат (тобто збільшилось їх кількість).

Найбільші обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря мають підприємства, які займаються постачанням електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 40%, підприємства діяльності транспорту та зв'язку – 19% та підприємства переробної промисловості – 17%.

На стан атмосферного повітря населених міст області значною мірою впливають викиди пересувних джерел, і особливо, автомобільного транспорту. Надходження шкідливих речовин від автотранспорту домінують над викидами від стаціонарних джерел, майже в усіх районах та містах області.

Найбільше навантаження від пересувних джерел припадає на атмосферне повітря м. Одеси.

У місті Одесі діє Програма охорони і поліпшення стану навколишнього природного середовища м. Одеси на 2017-2021 роки.

Програмою передбачено проведення техніко-економічного обґрунтування розробки заходів, спрямованих на зниження викидів забруднюючих речовин, пов'язаних з організацією руху вулично-дорожньої мережі та моніторинг за станом атмосферного повітря.

2) забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства.

Великою проблемою з точки зору погіршення якості води у водоймах області є скидання забруднених стічних вод у водні об'єкти.

Станом на 01.01.2018 за даними суб'єктів господарювання в області налічується 121 підприємство, які здійснюють скидання стічних вод у поверхневі водні об'єкти, з них затверджені проекти норм гранично допустимих скидів (ГДС) забруднюючих речовин у поверхневі водні об'єкти мають 72 суб'єкта господарювання, що становить 60 %.

Основними забруднювачами являються ТОВ «Інфокс», КП «Білгород-Дністровськводоканал», КП «Водоканал» м. Арциз, КВЕП «Котовськводоканал» та інші.

Скид забруднених стічних вод у водні об'єкти у 2017 році склав 159.2 млн. м³, у тому числі недостатньо очищених – 3.484 млн. м³, без очищення – 29.17 млн. м³.

За наявними даними на території Одеської області налічується 212 комплексів каналізаційних очисних споруд загальною проектною потужністю 1557,8 тис. м³/добу, з них 80 - розташовані на базах відпочинку, санаторіях та пансіонатах у рекреаційній зоні Білгород-Дністровського, Овідіопольського, Комінтернівського та Татарбунарського районів. З загальною кількістю каналізаційних очисних споруд 26,5 % знаходиться у незадовільному санітарно-технічному стані, зокрема каналізаційні очисні споруди Арцизького, Березівського, Саратського, Ананьївського, Красноокнянського, Татарбунарського районів. Потребують реконструкції каналізаційні очисні споруди Овідіопольського району, Котовського, Роздільнянського району тощо.

б) підтоплення земель та населених пунктів регіону

Масштаби підтоплення населених пунктів Одеської області в останні десятиріччя набрали загрозливого характеру. На значних площах спостерігається підтоплення сільгоспугідь та прилеглих територій.

У 2017 році Одеською гідрогеолого-меліоративною експедицією Одеського облводресурсів здійснювалися роботи щодо контролю за підтопленням сільських населених пунктів в зоні зрошення Одеської області. Детально були обстежені села, де зафіксовані зони підтоплення або потенційного підтоплення.

В більшості випадків процес підтоплення в селах Одеської області відбувається в результаті впливу комплексу чинників, як природного, так і техногенного характеру. Основними причинами підтоплення сільських населених пунктів в Одеській області є:

- близьке до поверхні залягання природного рівня ґрунтових вод;
- неглибоке залягання водотривких порід;
- зарегулювання поверхневого стоку;
- забудова територій без планування;
- спорудження доріг без водопропусків у тілі насипу;
- замуленість річищ малих рік і балок;
- втрати з комунальних комунікацій (водопроводів, каналізації);
- відсутність зливової каналізації і дренажних систем та замулення існуючих на території населених пунктів;
- зарегулювання стоку малих рік і балок, безконтрольне спорудження ставків і загат.

В Одеській області за результатами обстеження 2017 року було виявлено 36 підтоплених сільських населених пунктів. Загальна площа підтоплення сільських населених пунктів – 1599 га , на яких розташовано 4761 садиб.

Підтоплені села знаходяться в Біляївському (10), Саратському (6), Овідіопольському (6), Кілійському (2), Татарбунарському (4), Ізмаїльському (3), Болградському (3), Ренійському (1) і Арцизькому (1) районах.

Зрошувальні системи та меліоративні об'єкти практично не впливають на масштаби підтоплення сіл області.

Крім того, було виявлено 32 сільських населених пунктів, де зафіксовані зони потенційного підтоплення. Загальна площа потенційного підтоплення складає 4229 га, де розташовано 10645 садиб.

У південній частині області підтоплення розгортається під впливом водогосподарської діяльності (зона зрошення). Створення іригаційних водосховищ у долинах малих річок сприяє підтопленню населених пунктів, які розташовані в зоні їх впливу – м. Татарбунари, м. Кілія, села Трудове та Шевченкове Кілійського району, села Нерушай та Дмитрівка Татарбунарського району та ін.

9) поводження з відходами I-III класів небезпеки;

Величезні обсяги накопичень небезпечних відходів несуть реальну небезпеку для населення і навколишнього середовища.

Внаслідок діяльності різних видів виробництва в Одеській області якісний склад відходів різноманітний, а саме:

- відходи I класу небезпеки складають відпрацьовані люмінесцентні лампи, що містять сполуки ртуті, шлами гальваничні, свинець та його сполуки, непридатні отрутохімікати та ін.;

- до відходів II класу - нафтошлами, мідь та її сполуки, відпрацьовані неорганічні кислоти, батареї та акумулятори зіпсовані та ін.;

- до відходів III класу - відходи фарб, лаків, емалей, відпрацьовані формувальні суміші, відпрацьовані неорганічні кислоти, відпрацьовані каталізatori, матеріали забруднені нафтопродуктами та ін.

Також серйозною проблемою залишається проблема зберігання та безпечне поводження з непридатними хімічними засобами захисту рослин (далі - ХЗЗР), які залишились на території Одеської області з радянських часів, і є одним з напрямів роботи Департаменту по реалізації державної екологічної політики. На даний час, в області реалізується «Комплексна програми охорони

довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в Одеській області на 2014 – 2019 роки», затверджена рішенням обласної ради від 21.02.2014 № 1021-VI [12]. Згідно пункту 2.1.6. Програми зі змінами внесеними рішенням обласної ради від 14.03.2018 № 663-VII передбачено виконання заходів з вивезення з території області залишку непридатних до використання ХЗЗР у кількості більш 550 тонн. Передбачено фінансування на виконання цих заходів у сумі 28,778 млн грн., у тому числі 26,278 млн. грн. з державного бюджету і 2,500 млн. грн. з обласного бюджету. Таким чином, остаточне вивезення залишку ХЗЗР залежить від виділення коштів з державного бюджету. Формування плану відповідних природоохоронних заходів щодо безпечного поводження з непридатними ХЗЗР за відповідною бюджетною програмою здійснюється Міністерством екології та природних ресурсів України.

10) поширення екзогенних геологічних процесів

Зсуви відносяться до найбільш небезпечних процесів, що викликають руйнування споруд, втрати цінних сільськогосподарських земель. Особливе місце в розвитку зсувів займає морське узбережжя та схили лиманів. Площа зсувонебезпечних ділянок складає майже 20 % території області.

В Одеській області дуже розповсюджені зсувні процеси, що викликають руйнування споруд, втрати цінних сільськогосподарських земель. В цілому на території області зареєстровано більше 5 тисяч зсувів, найбільша їх частина формується на півночі області. Особливо місце в розвитку зсувів займає морське узбережжя та схили лиманів.

Протизсувні заходи в області носять локальний характер і виконуються в останні роки тільки у разі аварійного стану споруд, руйнування транспортних мереж. Разом з тим, сучасний стан узбережжя, у першу чергу, в межах населених пунктів, вимагає термінового вжиття систематичних заходів для проведення будівництва, реконструкції або ремонту протизсувних споруд.

Різноманітні прояви гравітаційних процесів (зсуви, обвали, осипи, ерозія берегових схилів) часто пов'язані з абразією, якої зазнає берегова смуга у межах території області довжиною майже 450 км.

1) Проблеми, що вимагають рішення на міжнародному рівні:

1. Будівництво нафтотерміналу біля населеного пункту Джурджулешти на території Республіки Молдова.

На території Республіки Молдова біля населеного пункту Джурджулешти на суміжній з Одеською областю території (Ренійський район) у 1997 році розпочато будівництво нафтоналивного терміналу.

Розміщення нафтотерміналу створює екологічну загрозу для України.

Відповідно до компетенції надаємо орієнтований перелік питань щодо функціонування нафтотранспортного комплексу в районі населеного пункту Джурджулешти (Республіка Молдова) на р. Дунай для розгляду спільною українсько-молдавською робочою групою [12].

1. Розглянути питання та вжити заходи щодо доповнення до ст. 5 Угоди між Урядом України та Урядом республіки Молдова про спільне використання та охорону вод - обов'язкове компенсування збитків Українській стороні у разі аварій та катастроф на р. Дунай на території Республіки Молдова.

2. Розробити план заходів з ліквідації наслідків можливих техногенних аварій, утворити додаткові структури у складі МНС України для оперативного реагування на надзвичайні ситуації, які можуть виникнути у зоні функціонування нафтотранспортного комплексу «Джурджулешти».

3. Вжити заходи щодо проведення незалежної екологічної експертизи Республікою Молдова за участю українських спеціалістів та отримати висновок екологічної експертизи.

4. Підготувати та направити звернення до Міжнародної комісії із захисту р. Дунай щодо проведення комплексної технічної та економічної експертизи проекту будівництва нафтотерміналу та дотримання положень

Конвенції щодо співробітництва по охороні та сталому використанню ріки Дунай (Конвенція про охорону річки Дунай).

5. Розробити програму моніторингу за показниками якості поверхневого та придонного шарів води, донних відкладень у районі розташування нафтотерміналу та Ренійського морського торговельного порту.

6. Створити спеціальну лабораторію двох країн (України та Молдови) за допомогою, якої проводити інструментальний моніторинг та дослідження, узагальнювати отримані результати та опубліковувати їх у засобах масової інформації.

2. Проблеми, які пов'язані з експлуатацією ЗАТ «Молдавська ДРЕС».

ЗАТ «Молдавська ДРЕС» є основним забруднювачем довкілля в Біляївському районі Одеської області.

На цей час не вирішені проблеми існування золошлаковідвалу ЗАТ «Молдавська ДРЕС» Придністровської Молдавської Республіки на землях Граденицької сільської ради Біляївського району Одеської області. Згідно земельно-облікових даних Біляївського районного відділу земельних ресурсів загальна площа земель, зайнятих ЗАТ «Молдавська ДРЕС», становить 1391,8 га, з яких на 13,0 га розташовані гідротехнічні споруди, на 272,8 га – золошлаковідвали, 1106,0 га – Кучурганське водосховище.

З експлуатацією ЗАТ «Молдавська ДРЕС» існує проблема Кучурганського водосховища, яке розташоване на території України і Молдови. Водосховище побудовано у 1967 році в руслі р. Кучургани для охолодження агрегатів ЗАТ «Молдавська ДРЕС».

Для запобігання підтопленню територій с. Кучургани та смт Лиманське Роздільнянського району, в комплексі з водосховищем побудовано дренажну систему, яка складається з дренажного каналу та трьох дренажних насосних станцій. Ця система є технологічною складовою ЗАТ «Молдавська ДРЕС», але на сьогодні опинилась на території України і у зв'язку з життєвою

необхідністю експлуатується місцевими територіальними громадами с. Кучургани та смт Лиманське Роздільнянського району [12].

Система, яка будувалась у складі Кучурганського водосховища, входить до єдиної технологічної системи ЗАТ «Молдавська ДРЕС». З 1999 року три дренажні насосні станції відійшли на баланс Лиманської селищної ради (2 станції) та Кучурганської сільської ради (1 станція) Роздільнянського району Одеської області. Кошти на утримання дренажної системи в сільських радах відсутні, тому не забезпечується режим відкачування дренажних вод, в наслідок цього відбувається підтоплення частин територій зазначених населених пунктів, що звичайно викликає занепокоєння та стурбованість населення.

Враховуючи вищезазначене основними проблемами, які потребують вирішення з керівництвом ЗАТ «Молдавська ДРЕС» є:

- плата екологічного податку за розміщення золошлаковідвалів на території Біляївського району;
- сплата земельного податку;
- відшкодування витрат за експлуатацію дренажних насосних станцій та сплата за електроенергію під час їх експлуатації;
- визначення власника утримання та експлуатації дренажних насосних станцій (на сьогодні власниками є Лиманська селищна рада (2 станції) та Кучурганська сільська рада (1 станція) Роздільнянського району);
- затвердження «Правил експлуатації Кучурганського водосховища»;
- підтримка оптимального рівня Кучурганського водосховища;
- здійснення рекультивації відпрацьованих золошлаковідвалів.

Вирішення зазначених питань ускладнюється тим, що:

- не здійснена делімітація границі між Україною та Республікою Молдови в місці розташування золошлаковідвалів;
- невизначено статус міжнародного права Придністровської Молдавської Республіки;

- угода між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво прикордонних областей України та адміністративно-територіальних одиниць Республіки Молдова від 11.03.1997 р. не поширюється на співробітництво з Придністровською Молдавською Республікою.

Для недопущення погіршення гідрогеологічної ситуації в населених пунктах с. Кучургани і смт. Лиманське Роздільнянського району Одеської області необхідно:

- регулярно проводити розчистку відсічних дренажів (на момент обстеження дренажі знаходилися в задовільному стані);
- забезпечити безперебійну роботу насосних станцій в проектному режимі;
- підтримувати рівень в Кучурганському водосховищі на відмітках, які були узгоджені за керівництвом Молдавської ГРЕС.

3. Скиди забруднюючих речовин з території Республіки Молдова у транскордонні водостоки (річки Великий Ялпуг, Киргиж-Китай).

Проблемними питаннями у відносинах між Республікою Молдова та Одеською областю є періодичні скиди забруднюючих речовин у транскордонні водотоки (малі річки), а саме у р. В. Ялпуг, яка тече з території Молдови в Україну та впадає в оз. Ялпуг (Болградський район) – єдине джерело водопостачання м. Болград [13].

На території Республіки Молдова скид стічних вод у р. В.Ялпуг здійснює Камратський нафтопереробний завод без належного очищення.

Річка Киргиж-Китай тече з території Молдови в Україну (Тарутинський район) та впадає в оз. Китай (Болградський район), яке використовується для зрошення сільськогосподарських культур та риборозведення.

Одеська гідрогеолого-меліоративна експедиція здійснює моніторинг стану річок В. Ялпуг та Киргиж-Китай згідно з "Регламентом Українсько-Молдавської співпраці з водно-екологічного моніторингу та контролю якості вод", який затверджений відповідно до угоди між Урядом України та Урядом

Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод. Моніторинг здійснюється за затвердженою програмою.

Програмою передбачено щоквартальні відбори проб води у пунктах спостереження р. В.Ялпуг (5,4 км, с.Табаки, кордон з Молдовою) і р. Киргиз-Китай (49 км, с. М. Ярославець I, кордон з Молдовою) та виконання лабораторних вимірювань гідрохімічних показників якості води у відібраних пробах. Також виконуються одноразові відбори проб при виникненні надзвичайних ситуацій пов'язаних із забрудненням поверхневих вод.

За даними Одеської гідрогеолого-меліоративної експедиції діючою двосторонньою угодою з Молдовською стороною є «Регламент Українсько-Молдовської співпраці з водно-екологічного моніторингу та контролю якості вод». Даний Регламент з Української сторони виконується повністю [14].

Враховуючи вищезазначене пропонується:

1. Візуальне обстеження та лабораторні вимірювання чітко показали, що у 2014 році мало місце забруднення природного середовища, а саме води в річці Киргиз-Китай зі сторони Молдови. Таким чином для поліпшення екологічного стану річки потрібно не допускати скидів недоочищених стоків у річку.

2. Проводити комплекс організаційно-технічних заходів, спрямованих на підтримання річок та прибережних захисних смуг у належному стані. Не допускати порушень вимог Водного кодексу України підприємствами, установами, організаціями та громадянами.

2) проблеми загальнодержавного значення:

- вирішення проблеми деградації цінного у лікувальному відношенні Куяльницького лиману;

- вирішення соціально-екологічних проблем населених пунктів, розташованих навколо оз. Сасик та Придунайських озер;

- розробка системи поводження з пакувальними матеріалами і тарою; системи збирання, видалення, знешкодження та утилізації відпрацьованих

мастил (олив); системи збирання, заготівлі та утилізації зношених шин, резинотехнічних виробів та відходів резинотехнічного виробництва; системи заготівлі та утилізації непридатних до використання транспортних засобів; системи збирання та утилізації електричного та електронного обладнання; системи збирання, видалення, знешкодження, утилізації відходів, що утворюються у процесі медичного обслуговування, ветеринарної практики, пов'язаних з ними дослідних робіт;

- розробка ефективної системи поводження з твердими побутовими відходами;

- вивезення та перезатарення залишків непридатних хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР) в Одеській області.

3) проблеми місцевого значення:

- створення ефективної обласної системи поводження з твердими побутовими відходами;

- впровадження системи поводження з пакувальними матеріалами і тарою; системи збирання, видалення, знешкодження та утилізації відпрацьованих мастил (олив); системи збирання, заготівлі та утилізації зношених шин, резинотехнічних виробів та відходів резинотехнічного виробництва; системи заготівлі та утилізації непридатних до використання транспортних засобів; системи збирання та утилізації електричного та електронного обладнання; системи збирання, видалення, знешкодження, утилізації відходів, що утворюються у процесі медичного обслуговування, ветеринарної практики, пов'язаних з ними дослідних робіт;

- проведення ліквідаційного тампонажу непридатних до експлуатації та безгоспних артсвердловин;

- вивезення та перезатарення залишків непридатних хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР) в Одеській області.

4) проблеми, вирішення яких не вимагає залучення значних матеріальних (фінансових) ресурсів

- встановлення меж територій та об'єктів природно - заповідного фонду загальнодержавного значення;

- впровадження дієвої системи інформування населення з питань охорони та збереження навколишнього природного середовища, екологічної політики та сталого економічного та соціального розвитку Одеського регіону;

- сприяння залученню недержавних інвестицій та інших позабюджетних джерел фінансування у сферу поводження з відходами;

- сприяння роз'ясненню та пропаганда законодавства про відходи серед населення, створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини [14].

ВИСНОВКИ

Місцеве самоврядування - це територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення безпосередньо або через органи, які вони обирають, усіх питань місцевого життя в межах Конституції України, законів України та власної фінансово-економічної бази .

Основним завданням органів місцевого самоврядування у сфері екологічної безпеки є забезпечення в межах власної компетенції та в інтересах населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці такого стану навколишнього природного середовища, за якого попереджується погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

Органи місцевого самоврядування для ефективнішого здійснення своїх повноважень, у тому числі екологічних, захисту прав та інтересів територіальних громад можуть об'єднуватися в асоціації та інші форми добровільних об'єднань і входити до відповідних міжнародних асоціацій.

Вони можуть виступати з ініціативою перевірок, у тому числі екологічних, а також організовувати проведення перевірок на підприємствах, в установах та організаціях, що не перебувають у комунальній власності, з питань здійснення делегованих ним повноважень органів виконавчої влади, у тому числі екологічних.

Конституційне право і обов'язок кожною громадянина охороняти навколишнє середовище тягне за собою також право голосу кожного в процесі прийняття рішень, у формуванні і застосуванні екологічної політики, а також у підготовці проектів законів, що стосуються навколишнього середовища. У багатьох країнах різні форми участі громадськості було закріплено законодавчими актами, традиціями і культурою. Право участі може реалізовуватись індивідуально або колективно. Кожен має право

співпрацювати з іншими і формувати організації, асоціації, що представлятимуть і захищатимуть екологічні інтереси населення.

Екологічна політика міських та обласних рад базується на Стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року та спрямована на вирішення регіональних проблем екологічного напрямку, які отримали своє відображення у відповідних програмах.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон від 21. 05. 1997 № 280/97-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2581-19> (дата звернення 27.10.2018).
2. Іванюк Д.П., Шульга І.В. Управління природоохоронною діяльністю: Навч. посібник. – К.: Алетра, 2007. – 368 с.
3. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон від 28.02.2019 № 2697-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17> (дата звернення 21.10.2018).
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угоду ратифіковано із заявою Законом від 16.09.2014 № 1678-VII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2>
5. Управління природоохоронною діяльністю: навчальний посібник / Шмандій В.М., Солошич І.О. К.: 2004. – 286 с. URL: www.library-odeku.16mb.com
6. Конвенція Європейської Економічної Комісії ООН про доступ до інформації, участь громадськості у процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля : Конвенцію ратифіковано Законом від 06.07.99 N 832-XIV // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015 (дата звернення 27.10.2018).
7. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон від 26.06.91 № 1268-XII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення 29.10.2018).

7. Положення про Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради: затв. рішенням Одеської міської ради від 16.04.2013 №3287-VI // оф. сайт Одеської міської ради / URL: <https://omr.gov.ua/ua/city/departments/eco/> (дата звернення 27.04.2019).

8. Програма охорони тваринного світу та регулювання чисельності безпритульних тварин у м. Одесі на 2016-2021 роки : затв. рішенням Одеської міської ради від 03.02.2016 № 268-VII // оф. сайт Одеської міської ради / URL: <https://omr.gov.ua/ua/city/departments/eco/> (дата звернення 27.04.2019).

9. Міська цільова програма охорони і поліпшення стану навколишнього природного середовища м. Одеси на 2017-2021 роки : затв. рішенням Одеської міської ради від 08 лютого 2017 року № 1610-VII // оф. сайт Одеської міської ради / URL: <https://omr.gov.ua/ua/city/departments/eco/> (дата звернення 27.04.2019).

10. Міська цільова програма розвитку та збереження зелених насаджень м. Одеси на 2017-2020 роки : затв. рішенням Одеської міської ради від 08.02.2017 № 1607-VII // оф. сайт Одеської міської ради / URL: <https://omr.gov.ua/ua/city/departments/eco/> (дата звернення 27.04.2019).

11. Про затвердження Програми розвитку та реконструкції Одеського зоопарку «Зоопарк – 100» на 2013-2022 роки : затв. рішенням Одеської міської ради від 19.02.2013 №2776-VI // оф. сайт Одеської міської ради / URL: <https://omr.gov.ua/ua/city/departments/eco/> (дата звернення 28.04.2019).

12. Комплексна програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки в Одеській області на 2014 – 2019 роки : затв. рішенням Одеської обласної ради від 21.02.2014 № 1021-VI // оф. веб-сайт Одеської обласної ради/ URL: <http://oblrada.odessa.gov.ua/blog/zasidannya-postijnoyi-komisiyi-oblasnoyi-rady-z-pytan-ekologiyi-pryrodokorystuvannya-zapobigannya-nadzvyhajnym-sytuatsiyam-ta-likvidatsiyi-yih-naslidkiv-13/>

13. Одеська область. Екологічний стан : оф. сайт Одеської обласної ради / URL: <http://oblrada.odessa.gov.ua> (дата звернення 09.05.2019).

14 . Екологічний паспорт Одеської області: оф. сайт Одеської обласної ради / URL: https://menr.gov.ua/files/docs/eco_passport_r_k.pdf (дата звернення 25.04.2019).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А1 - Громадські організації, що діють на території Одеської області

№ з/п	Назва організацій	Юридична адреса
1	2	3
1.	ВЕГО “МАМА – 86 - Одеса”	м. Одеса, Миколаївська дорога 307/56,
2.	Одеська обласна організація Всеукраїнської екологічної Ліги	м. Одеса, вул. Чорноморського козацтва, 68
3.	Одеська соціально-екологічна спілка	м. Одеса, вул. Естонська, 25
4.	Фонд захисту і відродження дикої природи імені професора І.І. Пузанова «Природна спадщина»	м. Одеса, вул. Пастера, 42, кв. 21 а
5.	Чорноморське (Одеське) регіональне відділення Української екологічної академії наук	м. Одеса, вул. Французький бул., 29
6.	Асоціація «Екологічна безпека та протидія надзвичайним ситуаціям» ім. М.І. Андрусева	м. Одеса, вул. Дворянська, 1/3
7.	«Екологічний центр сталого розвитку України»	м. Одеса, вул. Ленінградська, 1, кв. 5
8.	«Жінки за довкілля»	м. Одеса, вул. Французький бул., 29
9.	Асоціація «Зелений щит»	м. Одеса, пр. Маршала Жукова, 31, кв. 81
10.	Татарбунарська районна громадська екологічна організація «Відродження»	Одеська обл., м. Татарбунари, вул. Тимошенка, 29
11.	Молодіжний екологічний центр ім. В.І. Вернадського	м. Одеса, вул. Львівська, 15
12.	Одеська обласна організація Українського товариства охорони природи	м. Одеса, вул. Малиновського, 15

Продовження таблиці А1

13.	Фонд природознавства та екології	м. Одеса, вул. Новощепний ряд, 25
14.	Одеська Асоціація юних екологів	м. Одеса, вул. Єврейська, 50
15.	Асоціація «Євроберіг Україна»	м. Одеса, вул. Пушкінська, 37
16.	Членська Благодійна Організація «Відкрита Територія»	м. Одеса, вул. Бабушкіна 2, корп. Б
17.	Союз наукових та інженерних об'єднань України	м. Одеса, вул. Гоголя, 12
18.	Одеське обласне екологічне відділення Чорноморського гайдамацького з'єднання	м. Одеса, вул. Дніпропетровська дорога, 88, кв. 27
19.	Науково-просвітницький учбово-оздоровчий центр літотерапії «Людина та навколишнє середовище»	м. Одеса, вул. Марсельська, 26 кв. 27
20.	Екологічне товариство «Біотика-південь»	м. Одеса, пров. Каретний, 23
21.	Одеське відділення Національного екологічного центру України	м. Одеса, вул. Ген. Петрова, 9 кв. 11
22.	Одеська обласна громадська організація по створенню екологічних поселень «Відродження Батьківщини»	м. Одеса, пров. Вишневий, 11
23.	«Південноукраїнська екологічна спілка»	м. Одеса, вул. Ніщинського, 38 кв. 50
24.	«Народний екологічний контроль»	м. Одеса, вул. Успенська, 42
25.	«ЕКОРЕСУРС»	м. Одеса, вул. Армійська, 17
26.	Одеське обласне екологічне відділення Чорноморського козацького з'єднання Півдня України	м. Одеса, вул. Канатна, 10 кв. 19
27.	«Екологія та соціальний захист»	м. Одеса, пр-т Шевченка, 8Б кв. 15
28.	«Соціально-екологічний фонд сприяння створенню та розвитку Національних парків на території Одеської області»	м. Одеса, вул. Героїв Прикордонників, 2 кв. 89

29.	«ЕКОПАРК»	м. Одеса, вул. Базарна, 40
-----	-----------	----------------------------

Продовження таблиці А1

30.	«Відродження Міського саду міста Одеси»	м. Одеса, вул. Гоголя, 6
31.	«ЗЕЛЕНА ОДЕСА»	м. Одеса, Французький бульвар, 13А
32.	«Благодійність та захист природного середовища Одещини»	м. Одеса, Пляж Лонжерон-25
33.	Татарбунарська районна громадська організація екологічної організація «Мама-86-Татарбунари»	Одеська область, м. Татарбунари, вул. К. Маркса, 33 кв. 14
34.	Комінтернівська районна громадська організація рибалок	Одеська область, Комінтернівський район, с.Фонтанка, вул. Центральна, 24/17
35.	Комінтернівська громадська організація рибалок-любителів «ПОККАР»	Одеська область, Комінтернівський район, с.Фонтанська, вул. Молодіжна, 53
36.	Комінтернівська районна громадська організація «Чорноморський еколог 2007»	Одеська область, Комінтернівський район, с. Нові Біляри, вул. Лиманна, 2
37.	Березівський районний спортивно-декоративного голубництва ім. Скреблюка А.А.	Одеська область, м. Березівка, вул. К. Маркса, 26
38.	Екологічне товариство «Ялпуг»	Одеська область, Ізмаїльський район, с. Озерне, вул. Северна, 27
39.	Молодіжно еколого-етнографічний центр «ІСТРОС»	Одеська область, Ізмаїльський район, смт Суворове, вул. Комсомольська, 35
40.	Громадська організація «Білгород - Дністровській міський осередок Всеукраїнської Екологічної Ліги»	Одеська область, м. Білгород - Дністровськ, вул. Леніна, 56
41.	Білгород-Дністровська районна організація Українського товариства мисливців та рибалок	Одеська область, м.Білгород-Дністровський, вул. Московська, 51а
42.	Районна організація «Екологічний центр Дельта»	Одеська область, м. Вілкове, вул. Прикордонна, 10/30

Продовження таблиці А1

43.	Громадська еколого-краєзнавча організація «Жайворонок»	Одеська область, м. Кілія, вул. Севастопольська, 46
44.	«Українське товариство мисливців та рибалок в Овідіопольському районі»	Одеська область, Овідіопольський р-н, смт Овідіополь, вул. Берегова, 12 А
45.	Неурядова громадська екологічна організація «Еко-Рень»	Одеська область, м. Рені, вул. Болгарська, 7
46.	Молодіжна організація «Дунай»	Одеська область, м. Рені, вул. 3-го Гвардійського полку, 13
47.	Ренійська районна громадська організація «Агрікола»	Одеська область, м. Рені, вул. 3-го Гвардійського полку, 13
48.	Природоохоронна громадська організація «ЛОТОС»	Одеська область, м. Рені, вул. Бессарабська, буд. 13 кв. 19
49.	Громадська екологічна організація «Дельта»	Одеська область, Біляївський район, с. Маяки, вул. Свердлова, 9
50.	Фрунзівська районна громадська організація «Бірносівське екопоселення»	Одеська область, Фрунзівський район, с. Бірносів
51.	Одеська обласна організація українського товариства мисливців і рибалок	м. Одеса вул. Степанова, 58
52.	Одеське регіональне відділення асоціації міст України та громад»	м. Одеса, вул. Катерининська, 14, оф. 1
53.	«Одеське міське товариство охорони та захисту тварин»	м. Одеса, вул. Юрія Олеші, буд. 10
54.	Фонд соціального захисту громадян	м. Одеса, вул. Кирпично-Заводська, 2 кв. 12
55.	Одеський обласний благодійний фонд «Честь і милосердя»	м. Одеса, вул. Генерала Петрова, 9
56.	Громадська організація «Міський екологічний семінар «Тaubмановские чтения» Одеського Будинку вчених	м. Одеса, Сабанєєв міст, 4

Продовження таблиці А1

57.	Міжобласна громадської організації «Чорноморське Козацтво»	м. Одеса, вул. Чорноморського Козацтва, 9
58.	Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання	м. Одеса, вул. Тениста, 2
59.	«Літературне товариство Світ Паустовського »	м. Одеса, вул. Ланжеронівська, буд.2
60.	Союз мариністів м. Одеса	м. Одеса, Приморський бульвар, 9
61.	Одеська обласна організація Українського товариства мисливців і рибалок	м. Одеса, вул. Степова, буд. 58
62.	Громадська організація «Екопорт»	м. Одеса, Ланжеронівський узвіз, 2Б, 28
63.	«Суспільство і Екологія»	м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 18
64.	Одеська національна бібліотека ім. М.Горького	м. Одеса, вул. Пастера, 13
65.	Благодійний Пенсійний Фонд «Благовіст»	м. Одеса, вул. Ленінградська, 1, кв. 5
66.	«Енергозбереження і екологія»	м. Одеса, вул. Новосельського, 64
67.	Чорноморське козацьке військо	м. Одеса, вул. Піонерська, 11 А
68.	«Зелена мрія»	м. Одеса, вул. Тіниста, 2
69.	«Одеські вісті»	м. Одеса, вул. Канатна, 83
70.	Громадська організація «Чорноморське Козацьке Військо»	м. Одеса, вул. Б.Хмельницького, 29

ДОДАТОК Б

Затверджено рішенням Одеської міської ради
№3287-VI від 16.04.2013р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (далі — «Департамент») є уповноваженим виконавчим органом Одеської міської ради (далі — «Рада») у сфері охорони навколишнього природного середовища, утворюється та діє відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших законів та нормативних актів України.

1.2. Департамент є юридичною особою, має гербову печатку, штампи, бланки, рахунки в Головному управлінні Державної казначейської служби України в Одеській області, в своїй роботі керується чинним законодавством України, актами органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, цим Положенням (далі — «Положення»).

1.3. До компетенції Департаменту входить здійснення функцій виконавчих органів Ради в сферах охорони навколишнього природного середовища м. Одеси, управління рекреаційними об'єктами м. Одеси, контролю за ними та їх розвитку.

1.4. Порядок формування, організація діяльності та компетенція Департаменту визначаються Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими Законами та нормативними актами України, цим Положенням.

1.5. Департамент підзвітний та підконтрольний Раді, підпорядкований міському голові, виконавчому комітету Одеської міської ради.

1.6. Фінансування видатків Департаменту здійснюється з коштів бюджету міста згідно із затвердженим кошторисом видатків.

1.7. Місцезнаходження Департаменту: 65074, м. Одеса, вул. Косовська, 2Д, E-mail: ecocity@omr.gov.ua

1.8. Ліквідація та реорганізація Департаменту здійснюється у порядку, встановленому чинним законодавством України та цим Положенням.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ ДЕПАРТАМЕНТУ

2.1. Завдання Департаменту:

2.1.1. Здійснення екологічної, науково-технічної та економічної політики, спрямованої на охорону навколишнього природного середовища м. Одеси.

2.1.2. Забезпечення захисту життя та здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, захисту екологічних інтересів територіальної громади м. Одеси.

2.1.3. Реалізація рішень Ради, її виконавчого комітету з питань охорони навколишнього природного середовища, поліпшення екологічного стану території м. Одеси, раціонального використання місцевих природних ресурсів, їх відтворення.

2.1.4. Координування діяльності підприємств, організацій, установ, розташованих на території м. Одеси, з питань охорони навколишнього природного середовища.

2.1.5. Управління рекреаційними об'єктами м. Одеси та їх розвиток, а також контроль за виконанням вимог законодавства України при користуванні (експлуатації) вказаними об'єктами.

2.2. Функції Департаменту:

2.2.1. В межах компетенції, визначеної законодавством України, здійснює державне управління і державний контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища в межах території м. Одеси.

2.2.2. Самостійно взаємодіє з державними органами управління в галузі охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів, виконавчими органами Ради, а також фізичними особами, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності, укладає договори в межах реалізації екологічних програм м. Одеси.

2.2.3. Бере участь у розробці проектів місцевих екологічних програм і проектів відновлення екосистеми прибережної зони Одеської затоки, у тому числі оздоровлення пляжної зони. Організує та ініціює наукові розробки оцінки перспективних рекреаційних територій у межах м. Одеси, бере участь у підготовці загальнодержавних та регіональних програм охорони навколишнього середовища.

2.2.4. Координує питання екологічної освіти громади м. Одеси.

2.2.5. Здійснює заходи, направлені на раціональне використання і охорону природних ресурсів, у тому числі атмосферного повітря, води, землі та рослинності, а також здійснює контроль за використанням та охороною джерел і систем питного водопостачання.

2.2.6. Залучає на договірних засадах кошти фізичних осіб, підприємств, установ і організацій, незалежно від форм власності, на заходи з охорони навколишнього природного середовища м. Одеси.

2.2.7. Розробляє рекомендації з формування та використання коштів міського фонду охорони навколишнього природного середовища, удосконалення економічного механізму управління природокористуванням.

2.2.8. В порядку, встановленому законодавством України, контролює дотримання природоохоронного законодавства фізичними особами, підприємствами, установами, організаціями.

2.2.9. Відповідно до чинного законодавства, у разі виявлення порушень в сфері охорони навколишнього природного середовища, видає приписи та складає протоколи про усунення виявлених порушень з метою усунення порушень та притягнення винних осіб до відповідальності.

2.2.10. Відповідно до чинного законодавства, у разі виявлення порушень в сфері охорони навколишнього природного середовища, видає приписи про усунення виявлених порушень з метою усунення порушень та притягнення винних осіб до відповідальності.

2.2.11. Веде претензійну та позовну роботу для належного виконання функцій Департаменту щодо відшкодування шкоди, заподіяної фізичними особами, підприємствами, установами, організаціями навколишньому природному середовищу, екологічній безпеці міста або при нераціональному використанні природних ресурсів, а також у випадках порушення договірних відносин.

2.2.12. Бере участь у розробці та реалізації програм раціонального використання відходів та вжиття необхідних заходів для впровадження маловідходних і енергозберігаючих технологій, розробляє і здійснює міські програми поводження з відходами.

2.2.13. Вносить пропозиції щодо визначення територій для складування, зберігання або розміщення виробничих, побутових та інших відходів, а також про перенесення місць складування, зберігання або розміщення виробничих, побутових та інших відходів.

2.2.14. Узгоджує виділення території для складування, зберігання або розміщення виробничих, побутових та інших відходів, перенесення місць складування, зберігання або розміщення виробничих, побутових та інших відходів.

2.2.15. Затверджує за поданням уповноважених органів ліміти на утворення та розміщення відходів для підприємств, установ, організацій.

2.2.16. Сприяє організації збирання, роздільного збирання, переробки та захоронення промислових, побутових та інших видів відходів на території м. Одеси.

2.2.17. Здійснює контроль за використанням природних ресурсів загальнодержавного та місцевого значення, видаленням та відновленням зелених насаджень.

2.2.18. Вносить пропозиції щодо погодження дозволів на спеціальне використання природних та лікувальних ресурсів місцевого та загальнодержавного значення.

2.2.19. Погоджує та видає документи дозвільного характеру в сфері господарської діяльності.

2.2.20. Погоджує заяви про намір розділу ОВНС (оцінка впливу об'єкту на навколишнє середовище).

2.2.21. Узгоджує поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з охорони навколишнього природного середовища.

2.2.22. Контролює дотримання вимог природоохоронного законодавства при експлуатації діючих та при проектуванні, розміщенні, будівництві, введенні в дію нових та таких, що реконструюються, будівель, споруд та інших об'єктів, а також удосконаленні нових технологічних процесів та устаткування.

2.2.23. Надає згоду на розміщення на відповідній території нових або реконструкцію діючих об'єктів, діяльність яких може завдати шкоди джерелам та системам питного водопостачання.

2.2.24. В межах своєї компетенції ініціює проведення екологічної експертизи та контролю за дотриманням вимог екологічної експертизи фізичними особами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності.

2.2.25. Вносить до Ради пропозиції про визначення граничних розмірів відрахувань на проведення екологічних експертиз з міського фонду охорони навколишнього природного середовища.

2.2.26. Здійснює в межах своєї компетенції контроль за дотриманням природоохоронного законодавства України фізичними особами, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності при наданні ними послуг населенню, в тому числі в сфері житлово-комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, транспорту, зв'язку.

2.2.27. Готує пропозиції до Ради чи інших органів щодо прийняття рішень про скасування дозволу на експлуатацію об'єктів чи про позбавлення спеціального права (в тому числі ліцензії) фізичної особи, підприємства, установи, організації у разі порушення ними вимог природоохоронного законодавства.

2.2.28. За дорученням Ради, виконавчого комітету Ради та міського голови здійснює міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища.

2.2.29. Приймає участь у розробці територіальних схем розміщення виробничо-господарських та соціально-культурних об'єктів і курортно-рекреаційних зон у м. Одесі.

2.2.30. Погоджує розташування об'єктів нерухомості, чи тимчасових споруд, згідно до територіальних схем розміщення виробничо-господарських та соціально-культурних об'єктів і курортно-рекреаційних зон, з урахуванням вимог законодавства.

2.2.31. Контролює дотримання природоохоронного законодавства України фізичними особами, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності з урахуванням територіальної схеми розміщення виробничо-господарських та соціально-культурних об'єктів і курортно-рекреаційних зон у м. Одесі.

2.2.32. В межах своєї компетенції та відповідно до рішень Ради та розпоряджень міського голови організує роботу з ліквідації наслідків аварій та стихійного лиха, залучає до участі в ній фізичних осіб, підприємства, установи і

організації незалежно від форм власності, та надає інформацію до відповідного органу з надзвичайних ситуацій і цивільного захисту населення.

2.2.33. За необхідністю, організує охорону, реставрацію, використання паркових та садибних комплексів, природних заповідників місцевого призначення.

2.2.34. Готує пропозиції з організації територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, які підлягають особливій охороні.

2.2.35. Готує пропозиції до громадських, місцевих, державних, міжнародних, установ та організацій про оголошення пам'ятниками природи природних та інших об'єктів, що мають екологічну, історичну, культурну або наукову цінність.

2.2.36. Забезпечує інформацією щодо вимог природоохоронного законодавства, нормативних актів, містобудівної документації відповідні структурні підрозділи Ради з метою запобігання порушень вказаних норм при наданні дозволів, прийнятті рішень, оформленні дозвільних та правовстановлюючих документів тощо.

2.2.37. Узгоджує в установленому законом порядку питання про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів загальнодержавного значення.

2.2.38. Створює за участю органів з надзвичайних ситуацій і цивільного захисту населення та забезпечує функціонування місцевої екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи, яка є складовою мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації.

2.2.39. Приймає участь при утворенні і заснуванні у встановленому порядку підприємств комунальної власності, організовує утворення громадських рад екологічного напрямку.

2.2.40. Здійснює контроль за дотриманням природоохоронного законодавства фізичними особами, установами, підприємствами, організаціями всіх форм власності при будівництві та експлуатації об'єктів, розташованих в межах пляжної зони, а також встановлених прибережних захисних смуг.

2.2.41. Погоджує питання щодо розташування об'єктів будівництва, в тому числі тимчасових будівель та споруджень, в межах пляжної зони, а також встановлених прибережних захисних смуг.

2.2.42. Здійснює контроль за дотриманням природоохоронного законодавства фізичними особами, установами, підприємствами, організаціями всіх форм власності при перебуванні чи при здійсненні ними господарської діяльності в курортно-рекреаційних зонах.

2.2.43. Департамент є компетентним органом з вирішення питання видалення зелених насаджень на території міста Одеси.

2.2.44. Департамент може здійснювати інші функції відповідно до рішень Ради, її виконавчого комітету та законів України

3. ПРАВА ДЕПАРТАМЕНТУ

3.1. З метою виконання функцій Департаменту, визначених цим Положенням, Департаменту Радою надаються права в сфері охорони навколишнього природного середовища м. Одеси, управління курортно-рекреаційними об'єктами м. Одеси, контролю за ними та їх розвитком, які передбачені для місцевих Рад та їх виконавчих органів в межах та на умовах, передбачених законодавством України.

4. СТРУКТУРА ДЕПАРТАМЕНТУ

4.1. Департамент очолює директор, який призначається на посаду і звільняється з посади розпорядженням міського голови. Трудові відносини між

директором Департаменту та його роботодавцем регулюються Кодексом законів про працю в Україні, іншими законами та нормативними актами України, а також вказаним Положенням

4.2. До компетенції директора Департаменту входить:

4.2.1. Керування діяльністю Департаменту;

4.2.2. Здійснення заходів щодо координації роботи Департаменту із виконавчими органами Ради та з фізичними особами, установами, підприємствами, організаціями, незалежно від форм власності та територіального розташування;

4.2.3. Підписання проектів, інших документів, відповідно до функцій, покладених на Департамент та згідно вимог чинного законодавства;

4.2.4. Контроль за виконанням працівниками Департаменту покладених на них обов'язків, згідно відповідних посадових інструкцій;

4.2.5. Внесення на розгляд міського голови пропозиції щодо призначення на посаду і звільнення з посади заступників директора Департаменту, керівників структурних підрозділів Департаменту, інших працівників Департаменту та присвоєння їм рангів посадових осіб місцевого самоврядування;

4.2.6. Надання міському голові розробленого проекту штатного розпису Департаменту з розрахунком видатків на його утримання;

4.2.7. Формування структурних підрозділів Департаменту згідно із затвердженим штатним розписом;

4.2.8. Затвердження положення про структурні підрозділи Департаменту та посадових інструкцій робітників Департаменту;

4.2.9. Організація виконання актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування, що належать до компетенції Департаменту;

4.2.10. Видання наказів щодо організації роботи Департаменту, які є обов'язковими для працівників Департаменту, контроль за їх виконанням;

4.2.11. Розпорядження коштами Департаменту з правом першого підпису на фінансових та банківських документах;

4.2.12. Вжиття заходів, в тому числі за особистою участю, щодо міжнародного, державного, міжобласного та обласного спілкування з державними і громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями і фізичними особами з метою виконання функцій Департаменту, популяризації м. Одеси як рекреаційного об'єкта, притягнення інвестицій та вивчення позитивного досвіду вітчизняних та закордонних рекреаційних комплексів;

4.2.13. Проведення особистого прийому громадян з питань, віднесених до компетенції Департаменту;

4.2.14. Укладання та підписання, в межах своєї компетенції, договорів про виконання робіт і надання послуг, необхідних для виконання Департаментом його функцій;

4.2.15. Видача доручень на представництво інтересів Департаменту;

4.2.16. Несе персональну відповідальність за виконання покладених на Департамент функцій.

4.3. Разом з директором Департаменту його апарат складають:

4.3.1. Заступники начальника Департаменту;

4.3.2. Структурні підрозділи Департаменту;

4.3.3. Підпорядкованість структурних підрозділів Департаменту директору Департаменту та його заступникам встановлюється директором Департаменту.